

Protokół

z posiedzenia autonomicznego Zespołu problemowego ds. ubezpieczeń społecznych działającego w ramach Rady Dialogu Społecznego w dniu 4 kwietnia 2016 r.

Miejsce posiedzenia: Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog”

Prowadzący: Jan Klimek (przewodniczący, Związek Rzemiosła Polskiego).

Uczestnicy: członkowie Zespołu oraz eksperci, zaproszeni goście.

W posiedzeniu brali udział również przedstawiciele strony rządowej w charakterze obserwatorów. Ze względu na fakt, że posiedzenie miało charakter autonomiczny nie zajęli formalnego stanowiska w sprawie.

Porządek posiedzenia obejmował dalsze prace nad wypracowaniem stanowiska Zespołu ds. ubezpieczeń społecznych RDS w sprawie nowych zasad przechodzenia na emeryturę.

Jeremi Mordasewicz Konfederacja Lewiatan przedstawił propozycję Konfederacji Lewiatan. Powiedział, że w przypadku mężczyzn wiek emerytalny w Polsce jest na adekwatnym poziomie do oczekiwanego trwania życia (65-letni mężczyzna ma przed sobą 15 lat życia, w tym 7 lat życia w zdrowiu). W przypadku kobiet utrzymanie stopniowego podnoszenia wieku emerytalnego powinno być kontynuowane w obecnym tempie ze względu na różnice w oczekiwanym okresie życia i życia w zdrowiu kobiety i mężczyzny oraz ze względów społecznych. W związku z tym Konfederacja Lewiatan byłaby skłonna do obniżenia wieku emerytalnego mężczyzn, ale nie mogą jako organizacja odstąpić od podnoszenia wieku emerytalnego kobiet- stopniowego w miarę wydłużania się życia. To rozwiązanie oznaczałoby zrównanie wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn w perspektywie 16 lat.

Dodał, że biorąc pod uwagę, że ludzie mówiąc o wieku emerytalnym mają na myśli nie tyle odległą o 16 lat przyszłość tylko dzisiejszy wiek emerytalny to Konfederacja Lewiatan byłaby gotowa na istotne obniżenie wieku emerytalnego osób, które mają długi staż ubezpieczeniowy. W tym wypadku brany byłby pod uwagę okres pracy, okres urlopu macierzyńskiego i wychowawczego.

Pod dyskusję poddają sytuację kobiet, które nie miały w przeszłości odprowadzanych składek za urlop wychowawczy (nie był to dla nich okres ubezpieczeniowy)- żeby ten okres był im zaliczony. Przyjęcie 40 lat dla mężczyzn i 35 lat dla kobiet, czyli utrzymanie zróżnicowanego

wieku emerytalnego byłoby dla Konfederacji Lewiatan w zasadzie trudne lub niemożliwe do przyjęcia to przyjęcie 40 lat, ale przy uwzględnieniu okresów wychowawczych dla kobiet jest możliwe.

Priorytetem jest dojście do równego wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn, chociaż przyznaje, że w dosyć odległej perspektywie.

Jan Stefanowicz BCC powiedział, że w najbliższych latach istotne jest aby w jak najbardziej dogodny sposób dla przedsiębiorstw, pracowników i pracodawców nie dokonać zatrzymania dotychczasowej reformy projektem prezydenckim. BCC traktuje okres 61 lat i 66 lat jako dobre wyjście na dziś przy nierezygnowaniu z podwyższania wieku kobiet jako niezbędnego docelowego przy zakreśleniu przyszłego horyzontu okresu przejścia kobiet i mężczyzn na emeryturę.

Odnosząc się do okresów powiedział, że w pewnym zakresie BCC uważa, że byłoby właściwsze określenie 40 lat przy czym dla kobiet uwzględniając pewne okoliczności tj. uciążliwość pracy i okres pracy mogłoby być również 35 lat, ale nie jako powszechna baza.

Zaproponował, aby w stanowisku zapisać, że strony w ramach przeglądu i analizy uwzględniając badania oraz przyszłe rozwiązania kompleksowe określą podwyższanie wieku kobiet przy uwzględnieniu okresu dojścia, który niekoniecznie musi być określony na 2032 rok. Dodał, że widzą również horyzont do 2040 o ile byłoby nadal aprobowane sukcesywne dochodzenie do wieku kobiet.

Łukasz Kozłowski Pracodawcy RP powiedział, że konsultacje w organizacji Pracodawcy RP wciąż są w toku. Powiedział, że jako punkt odniesienia traktowali 3 elementową koncepcję zaproponowaną na posiedzeniu Zespołu z dnia 1 kwietnia 2016 r. tj. wstrzymanie podnoszenia wieku emerytalnego, wprowadzenie pewnej formy kryterium okresu składkowego oraz określenie warunków po spełnieniu, których możliwe byłoby podnoszenie wieku emerytalnego kobiet. Nie mógł wykluczyć, że może będzie możliwe, zaakceptowanie przez organizację, wstrzymanie podnoszenia wieku emerytalnego kobiet przy właściwym sformułowaniu tych kryteriów przy nie zamykaniu możliwości podnoszenia tego wieku emerytalnego w przyszłości przy zakreśleniu określonych warunków po spełnieniu których taka zmiana byłaby możliwa.

Henryk Nakonieczny NSZZ „Solidarność” powiedział, że ma problem z oceną sytuacji ponieważ dwa stanowiska organizacji są podobne a jedno wyraźnie rozbieżne.

Dodał, że jest umocowany do prowadzenia dalszych rozmów, ale w oparciu o elementy, które były przedstawione na posiedzeniu Zespołu z dnia 1 kwietnia 2016 r., ale wyraził chęć dyskusji nad także innymi propozycjami- nad warunkami, które mogłyby rozpocząć proces podwyższania czy zrównywania wieku emerytalnego (warunki określone przez NSZZ „Solidarność” w 2012r.).

Wiesława Taranowska OPZZ powiedziała, że w ramach OPZZ, również została przeprowadzona wąska dyskusja. Mając na uwadze rozmowy z posiedzenia Zespołu z dnia 1 kwietnia 2016r. OPZZ mogłoby zaakceptować zatrzymanie wieku emerytalnego kobiet czyli 61 lat dla kobiet i 66 lat dla mężczyzn, 35 lat stażu pracy dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn oraz mogą rozmawiać o minimalnej emeryturze uzależnionej od stażu pracy. Natomiast nie rozmawiali o wysokości 100% czy 150% wypracowanej emerytury. Jeśli chodzi o podwyższanie wieku kobiet nie jest upoważniona do podejmowania takich decyzji i raczej OPZZ się na to rozwiązanie nie zgodzi.

Longina Kaczmarska FZZ powiedziała, że jeśli chodzi o podwyższenie wieku emerytalnego kobiet do 61 roku życia dla mężczyzn do 66 lat ten postulat mógłby być zaakceptowany przez FZZ przy zachowaniu stażu 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn co do dalszej dyskusji nie jest upoważniona, ponieważ trwają rozmowy w środowisku FZZ. Przedstawiła także stanowisko FZZ w tej sprawie tj. 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn.

J. Mordasewicz odniósł się do oczekiwanego okresu pozostawiania w zdrowiu przez mężczyzn i kobiety oraz wcześniejszego okresu przechodzenia na emeryturę.

J. Stefanowicz przypomniał propozycję z początku lutego 2016 r. oraz zaproponował aby uzgodnić formułę ogólną i nie uzależniać dalszych rozmów od jednego partnera.

H. Nakonieczny zwrócił się z pytaniem na ile oferta strony pracodawców z dnia 1 kwietnia 2016 r. jest nadal aktualna.

J. Mordasewicz powiedział, że jeżeli zostanie przyjęty projekt prezydencki to poniesiemy koszty narastające w ciągu 5 lat do 12 mld zł i koszty ewentualnego „stażowego” mogą być różne w zależności od rozwiązania (przyjął 3 mld zł). Zwrócił się z pytaniem czy w momencie kiedy zostaną przyjęte rozwiązania znajdujące się w projekcie ustawy 60 lat i 65 lat bez dodatkowych dalszych warunków to czy pozostanie miejsce na dodatkowe 6 mld zł (mówiąc umownie) rozwiązania stażowego.

Dodał, że jeżeli wiek emerytalny mężczyzn zostanie zamrożony lub obniżony, ale jednocześnie przy braku rezygnacji z powolnego stopniowego podnoszenia wieku emerytalnego kobiet to wtedy kobiety również otrzymują stażowe.

Jeżeli strona związkowa uważa, że istnieje przestrzeń w finansach publicznych do obniżenia wieku emerytalnego to jest to kwestia ich indywidualnej oceny. Jego zdaniem nie ma miejsca na wprowadzenie wieku stażowego w momencie kiedy zostanie przyjęte 60 i 65 lat. Jeżeli zostanie przyjęte 65 lat dla mężczyzn i jednocześnie stopniowo przez 16 lat kobiety dochodzą do wieku mężczyzn do roku 2032 r, to pojawi się przestrzeń na rozważanie stażowego.

H. Nakonieczny przypomniał wypowiedź strony rządowej, że mogą wziąć pod uwagę wypracowane przez stronę społeczną warunki, ale w rozsądnych granicach.

Sławomir Łukasiewicz OPZZ przypomniał wcześniejszą propozycję pracodawców wydłużającą wiek emerytalny i propozycję która została zaproponowana przez stronę pracodawców na posiedzeniu Zespołu z dnia 1 kwietnia 2016 r. Dodał, że rolą Zespołu jest wypracowanie modelu w którym wszyscy będą nadal funkcjonować i w przyszłości pracować nad jego zmianą. Powiedział, że ogromną wartością będzie jeżeli dzisiaj Zespół wyjdzie ze stanowiskiem zbliżonym. Zwrócił się z prośbą aby strona pracodawców dotrzymała słowa tj. utrzymanie dyskusji nad 61 i 66 lat i kontynuowała dalsze rozmowy.

H. Nakonieczny powiedział, że istotą jest czy zarysowany kompromis z posiedzenia Zespołu z dnia 1 kwietnia 2016 r. jest aktualny.

Jan Klimek Przewodniczący Zespołu poinformował, że nowym członkiem Zespołu została Pani Longina Kaczmarska z FZZ.

Przewodniczący zarządził przerwę.

J. Klimek powiedział, że doceniając rolę i stanowiska wszystkich członków organizacji, które są reprezentowane w Zespole zaproponował stanowisko z wyłączeniem Konfederacji Lewiatan. Zapytał stronę związkową jakie elementy, które mogą znaleźć się w ostatecznym stanowisko były by w pełni satysfakcjonujące.

H. Nakonieczny powiedział, że ceną poparcia ze strony związków zawodowych zahamowania wzrostu wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn określonego na poziomie osiągnięcia w tym roku 66 lat dla mężczyzn i 61 dla kobiet (wiek życia) jest poparcie przez pracodawców emerytury ogólnie nazwanej stażową, ale uzależnionej od długich okresów za które opłacana

jest składka tj. dla mężczyzn 40 letni, dla kobiet 35 letni z warunkiem gwarantowanego kapitału lub ustalonej wielkości, która pozwoli na osiągnięcie na całej przestrzeni pobierania świadczenia emerytury co najmniej minimalnej oraz określenie warunków, które muszą zaistnieć aby można było rozmawiać o stopniowym wydłużaniu wieku emerytalnego kobiet, zrównania wieku w perspektywie następnych lat.

Wskazał na warunki, które muszą być spełnione:

- odwrócenie się tendencji w Polsce do wydłużania się wieku pozostawania w zdrowiu kobiet i mężczyzn, ponieważ obecnie na przestrzeni lat wiek pozostawania w zdrowiu ulega obniżaniu;
- poziom bezrobocia w przedemerytalnej grupie wiekowej musi się utrzymywać na odpowiednim poziomie, który pozwoli na wydłużanie wieku emerytalnego;
- poprawa instytucjonalnej opieki nad członkami rodziny, aby warunki społeczne pozwalały na zrównanie wieku emerytalnego kobiet.

Dodał, że nie do zaakceptowania są warunki:

- dalszy bieg wydłużania wieku emerytalnego dla mężczyzn i kobiet;
- wprowadzenie warunku wiekowego dla emerytury stażowej.

Bogdan Grzybowski OPZZ poprosił aby organizacje pracodawców wypowiedziały się publicznie w swoim imieniu a nie strony związkowej.

J. Stefanowicz zaproponował aby wstępnie zredagować poszczególne elementy propozycji stanowiska. Zastrzegł, że wypracowane założenia przekaze swojej organizacji. Dodał, że prawdopodobnie Prezydium RDS określi dalsze zasady procedowania w tej sprawie.

H. Nakonieczny powiedział, że stanowisko powinno zostać przekazane do Prezydium RDS. Zaproponował aby strony w ciągu 2 tygodni przeprowadziły konsultacje wewnątrz swoich organizacji, później odbędą się konsultacje z Panem Prezydentem RP, Panią Premier, Marszałkiem Sejmu. W dalszej kolejności nastąpi przyjęcie stanowiska przez stronę społeczną RDS.

J. Stefanowicz przypomniał wypowiedź Pana Marcina Zielenieckiego z posiedzenia Zespołu z dnia 1 kwietnia 2016r., o możliwości odniesienia się strony rządowej do stanowiska

wypracowanego przez stronę społeczną Zespołu oraz o terminie 2 tyg. na przeprowadzenie konsultacji wewnątrz poszczególnych organizacji.

Po długotrwałej, pogłębionej analizie i wymianie poglądów zostało wypracowane stanowisko:

Stanowisko rekomendowane przez Stronę pracowników i pracodawców Zespołu problemowego ds. ubezpieczeń społecznych dla Prezydium Rady Dialogu Społecznego.

Strony po przeprowadzeniu długotrwałych i pogłębionych rokowań, co do podstaw i skutków wdrożenia w proponowanym brzmieniu prezydenckiego projektu ustawy emerytalnej, osiągnęły uzgodnienie minimalnego zakresu istotnych zmian, których nie należy opóźniać ze względu na dobro zarówno pracowników, pracodawców jak i aktualnie budżetu i finansów Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. To uzgodnienie, aczkolwiek nie w pełnym zakresie i niesatysfakcjonujące jest możliwe do realizacji i powinno być dla Rządu, Sejmu, jak i Prezydenta RP podstawą do zmian w projekcie ustawy na etapie procedowania w Sejmie RP.

1. Strony zgadzają się na zatrzymanie zmian w wieku emerytalnym, czyli zaaprobowanie, iż dla kobiet byłoby to 61 lat dla mężczyzn 66 lat życia.
2. Strony zgadzają się na nabycie prawa do emerytury w przypadku kobiet po osiągnięciu 35 lat okresów składkowych w przypadku mężczyzn po osiągnięciu 40 lat okresów składkowych, o ile zewidencjonowany kapitał zebrany przez ubezpieczonego pozwala na wyliczenie emerytury w wysokości 130 % najniższej emerytury.
3. Strony w ramach najbliższych przeglądów emerytalnych podejmą się wypracowania warunków, które powinny być spełnione dla zrównania wieku emerytalnego.

Za strony parafowali obecni przedstawiciele: NSZZ „Solidarność”, OPZZ, FZZ, ZRP, BCC, Pracodawcy RP.

Wobec wcześniejszego wyjścia i nieobecności przedstawiciela Konfederacji Lewiatan, Przewodniczący J. Klimek zaproponował wpisanie do protokołu odrębnego stanowiska:

Organizacja nie zgodziła się na powstrzymanie stopniowego, w miarę wydłużania się życia podwyższania wieku emerytalnego kobiet. Wiek emerytalny kobiet i mężczyzn powinien być równy.

J. Klimek zamknął posiedzenie Zespołu autonomicznego.

Jan Klimek

Przewodniczący Zespołu

Sporządziła

Magdalena Gryciuk

Biuro Rady Dialogu Społecznego

